

מטרת התרשים היא לעזור להורים להתמודד עם מקרים של פגיעות מיניות בילדים.

שלבי התמודדות עם פגיעה

מה אנו צריכים לכל אורך התהליך: רוגע (למרות שקשה) סבלנות (התהליך יכול לקחת זמן) אופטימיות (יש תקווה)

לתתפיה

זיהינו סימנים מדאיגים: תחושת הבטן שלנו ההורים חשובה מאוד. אם אנו שמים לב לנסיגה או החמרה לא מוסברת (לימודית/ חברתית/ התנהגותית/ רגשית- התכנסות ודיכאון/ התפתחותית) או לעניין מוגבר ולא מותאם בתכנים מיניים, עלינו לברר מה קורה עם הילד. לא כל מצוקה תעיד על פגיעה מינית, וייתכנו סיבות שונות למצוקה: אלימות, חרמות, איומים, קשיים לימודיים / משפחתיים / חברתיים וכו'.

אנו דואגים וחוששים שמהו קרה, אך עדיין איננו יודעים: מה קרה בפועל? יותר מכך - מהי ההשפעה הרגשית על הילד?

המטרה: לפרוץ את מעגל הסוד, לתת לילד תחושה שכדאי לו לספר, שיש לנו מסוגלות כהורים להתמודד עם הפגיעה ולעזור (ננסה עם כל הקושי, להשאיר רגועים ואפילו במידה מסוימת, לשמוח שהפגיעה התגלתה ולא נשארה כסוד מעיק). התפקיד שלנו כהורים אינו לחקור ולהבין מיד את כל פרטי המקרה אלא להיות עם הילד ועם רגשותיו וחלילה לא להאשים אותו.

איך זה נראה? ניצור איריה חמה, עוטפת ורגועה. נשתיק טלפונים והסחות דעת. אפשר להצטייד בדף ועט למקרה ונרצה לרשום פרטים.

איך זה נשמע? אנו דואגים / רוצים לשאול אם/ הבנו שקרה לך/ שקרה לך בבית הספר/ או ב... משהו בנושא של נגיעות באיברים פרטיים/ חשיפה לתכנים לא מתאימים... זה דבר שלצערנו קורה ואנחנו ממש שמחים שאנחנו כאן בשביל לעזור לך. אתה יכול לספר לנו כל דבר ואנחנו מבטיחים לא לכעוס עליך. אנו רוצים לשמוע הכל ואנחנו אוהבים אותך ללא תנאי, אנחנו בצד שלך! (להקשיב ולתת תוקף לתחושות של הילד - נדכור שילדים שונים חווים אירועים דומים בצורה שונה).

כאשר הילד מספר על הפגיעה: טוב שסיפרת! אנחנו גאים בך! וכמובן שנעשה הכל כדי לעזור לך להרגיש טוב יותר. חשוב להקשיב לכל מה שהילד רוצה להשמיע, או לסייע על ידי התייחסות להיבטים הרגשיים או החינוכיים של המקרה, אך אין צורך להבין לעומק או לבקש מהילד לפרט את כל פרטי המקרה (פעולה שייתכן ותיעשה מאוחר יותר אם תהיה חקירה).

1 שלב להיות

במקרה שפגיעה התרחשה בין ילדים במסגרת חינוכית:

במקרה שפגיעה מינית התרחשה בין ילדים או על ידי מבוגר כלפי ילד במסגרת חינוכית יש לשתף מיד את המנהל/יועצת. ישנם מצבים בהם הפוגע יהיה מבוגר מתוך המסגרת. בכל מקרה נתייעץ עם הגורמים המקצועיים.

במקרה שפגיעה התרחשה מחוץ למסגרת החינוכית:

נתייעץ עם הגורמים המקצועיים על מנת לקבל הנחייה לשלבים הנכונים להפסקת הפגיעה, לבירור וטיפול בפגיעה ולעירוב גורמי רווחה שידאגו להכלת המקרה.

2 שלב לפעול

הגורמים המקצועיים

מרכזי הגנה (בית לין)

מקום ייעודי, ייחודי ונעים בו נמצאים כל אנשי המקצוע הרלוונטיים לבידיקת מקרים של פגיעות בילדים ונוער. ניתן להתייעץ עם המרכזים גם טלפונית ובאופן אנונימי. המרכז גם ייתן מידע על מתן טיפול רגשי לילד שנפגע מינית.

ירושלים- 026448844

תל השומר- 035353590

אשקלון- 086389000

באר שבע- 086442804

חיפה- 046042024

נצרת (לאוכלוסייה הערבית)- 046330556

נתניה- 097609700

צפת- 046611930

יועצת/פסיכולוגית של מוסד הלימודים

קווי סיוע

קו סיוע 1202

קו סיוע דתי תה"ל 026730002

עובדת סוציאלית במקום המגורים

ניתן לפנות ישירות למחלקת הרווחה ברשות המקומית או למוקד 118 לקבלת סיוע והפניה למחלקת הרווחה במקום מגוריו של הילד.

דיווח

ישנם מצבים בהם חלה חובת דיווח חוקית לרשויות על פגיעות מיניות.

על פי חוק חלה חובת דיווח לרווחה או למשטרה כאשר ילד נפגע על ידי האחראי עליו (הורים, בני זוג של הורים, סבים, אחים גדולים, דודים, בייביסיטר, מורה, איש צוות, מדריך, נהג הסעות וכדומה) או על פגיעה בין אחים קטינים.

בפגיעות שהתרחשו בין ילדים במסגרות חינוכיות חובת הדיווח חלה על הצוות החינוכי של אותה מסגרת.

בכל מקרה, שמורה לכס הזכות כהורים להתייעץ (גם באופן אנונימי) ולדווח גם במצבים בהם אין חובה חוקית, והדבר עשוי לסייע בעצירת המשך הפגיעה.

ההמלצה היא בדרך כלל לדווח בערוץ של מרכזי ההגנה או לעו"ם לחוק הנוער במחלקת הרווחה, על מנת לשקול הדרך הנכונה לטפל במקרה. אך במצבים חד משמעיים של פגיעה בזמן אמת נערב מיד את המשטרה.

מומלץ מאוד להתייעץ עם הגורמים המקצועיים.

לחץ פה חובתיות מוגנות לילדים ולנוער

latetpe.org.il

טיפול

לעיתים גורמים חינוכיים/מקצועיים ימליצו על טיפול בילד ולעיתים נרגיש אנחנו שיש צורך בליווי/בירור מקצועי. בנושאים של פגיעות מיניות, חשוב שהמטפלים יהיו אנשי מקצוע המוכשרים לטיפול בפגיעות מיניות. התהליך לא חייב להיות ארוך, לפעמים יספיק גם תהליך טיפולי קצר. **טיפול טוב מוביל לריפוי והחלמה ולכן כדאי מאוד ללכת לטיפול.**

מטרות הטיפול הן:

1. הקשבה והכרה בחוויה
2. הורדת אשמה
3. חיבור לכוחות פנימיים ולדמויות סביב הילד הנטונות כח להתמודדות
4. העצמת דימוי גוף, ביטחון ודימוי עצמי
5. יצירת תחושת משמעות וחזרה לתפקוד בריא

ככל שמטפלים מוקדם יותר כך הסיכוי לתהליך מיטבי גבוה יותר, אך גם אם עבר זמן – תמיד אפשר וכדאי לטפל. לעיתים קרובות כדאי לקבל הדרכת הורים במקביל. חשוב שההורים ילוו את התהליך הטיפולי.

בכל טיפול בילדים וביחוד בנושא זה ליווי והשתתפות ההורים בתהליך הטיפול היא קריטית לשיפור מצבו של הילד. במצבים רבים תינתן הדרכת הורים במקביל לטיפול בילד. המדינה מעניקה לכל ילד שנפגע אפשרות לקבל טיפול ללא עלות, דרך שירותי רווחה באזור המגורים.

שאלות ותשובות

1. הגבנו בהיסטריה, בלחץ או בכעס, מה עלינו לעשות?

נתקן: "יחמוד שלנו, אנחנו מרגישים שלא הגבנו כל כך טוב ואנחנו רוצים לנסות שוב לדבר איתך, מתאים לך עכשיו?" נחזור לשלב 1 למעלה.

2. מה עושים כאשר הילד לא מדבר?

ילדים רבים יצליחו להיפתח בסביבה מאפשרת: מול אדם מסוים/ בזמן מתאים/ במקום שמאפשר שיתוף ודיבור. נאמר לו 'אנחנו בעדך, לעולם לא נוותר עליך, רוצים בטובתך ונעזור לך'. אפשר לספר סיפור אישי על הסתגרות ומה עזר לנו לשתף. לשאול 'האם יותר קל לך לספר למישהו אחר?' יש ילדים ששותקים ושומרים את המועקה בפנים וייתכן שיעבור זמן עד שיהיו מסוגלים לשתף, ואנו מקווים שטיפול מקצועי ואמפטי יעזור להם.

3. מאז הפגיעה אנחנו בחרדה ולא ישנים בלילה, מה לעשות?

לנסות להתמלא באופטימיות מזה שהסיפור נחשף, מוכל ומטופל בדרך לריפוי. להתייעץ עם אנשים מהתחום ולעיתים לשקול טיפול גם להורים.

4. מה קורה כשפונים לרווחה?

לאחר היכרות עם המשפחה ישקלו את האופציות הקיימות יחד עם ההורים בהתאם לצרכי הילד ומעגלי הפגיעה הנוספים. קבלת טיפול לנפגע (ובמקרים מסוימים גם לילדים שפגעו) ללא עלות ובדיסקרטיות. לעיתים הטיפול לוקח זמן ויש חשש שהטיפול יוצא משליטת- כדאי לקבל ליווי והדרכה במקביל מקווי הסיוע.

5. מה אם הילד שלנו הוא הפוגע?

ילד פוגע צריך גבולות ברורים וטיפול כדי שיחזור לכבד את הגוף שלו ושל אחרים. הדיווח והטיפול המקצועי יעזרו לו בצורה הטובה ביותר. יחד עם זאת הוא יזדקק לאמפתיה ואהבה לאורך כל התהליך: 'אנחנו בצד שלך ולכן נעזור לך לתקן'. יש מצבים בהם מחלקת הרווחה תפנה ילד פוגע מינית לטיפול ללא עלות למשפחה, כולל הדרכה להורים. רצוי להתייעץ מהרגע שמופיעות התנהגויות מדאגות בתחום המיני ולא לחכות.